

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

Sect. I. Sacramentum Pœnitentiæ ab aliis distinctum à Christo esse
institutum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

Conc. Trid.

tio vocatur baptisimus laboriosus, vt ex Sanctis Patribus refertur in Conc. Trident. sess. 14. c. 2. & redditur ratio, quia habet adiunctum laborem & fletum. Quod dicitur *Sacramentum Confessionis*, quo nomine vitur Cyprianus *serm. de baptis.* & Lucius Papa in *cap. ad abolendam.* de hæreticis. Quinto, dicitur *secunda tabula post naufragium*, quod nomen merito à SS. Patribus usurpatum fuisse definit Concil. Trident. sess. 6. c. 14. & sess. 14. can. 2. scilicet contra hæreticos recentiores, qui illas appellationes vehementer reprehendunt, prout facit Caluinus in Antidoto contra Trident. vt refert Becanus art. 3. pag. 106. illam tamen metaphoram ex Tertullian. lib. de pœnitentia accepisse videntur Hieron. epist. ad Demetriad & epist. ad Sabinum Diac. & epist. 2. ad Pammach. & lib. 2. in c. 3. Isaia, & supra Daniel & habetur in c. 1. Tabula de pœnit. dist. 1. Ambros. lib. ad Virginē lapsam c. 8. Pacianus epist. 1. & 2. ad Sempronianum, & alij. Sexto appellatur *Reconciliatio*: quod vocabulum colligi potest ex Euaristo in c. presbyteri 26. q. 6. & ex c. 11 qui, eodē loco. Septimo dicitur *Manus impositio*, vt colligitur ex Conc. Carthagin. 3. c. 12. & ex Arriano 1. q. 1. Cyprian. *serm. de ablut. pedum.* Hieronymo contra Luciferianos, & contra errores Ioannis Episcopi Hierosolym. Leone Papa epist. 90. Augustin. lib. 3. de unico bapt. c. 15. & lib. 4. cap. 27. & habetur in c. Manus. 1. q. 1. Quod etiam vocabulum aduersus VViclephum, qui illud reprehendit defendit VValdensis 2. de Sacramentis. c. 147. & dicit ortum habuisse ex illo *Leuitici* 16. vbi Sacerdotes manum imponebant hirco pro peccatis immolando. Negari tamen non potest, illud nomen apud Patres frequenter significare reconciliationem solemnem, quæ dari solebat agentibus publicam pœnitentiā, vt colligitur ex Conc. Araucan c. 3. & ex Glossa in dictū. c. Arrianos, & Conc. Carthagin. 5. & ex c. Cōfirmandum, dist. 50. vbi reiciuntur à sacris ordinibus, qui manuum impositione purgati fuissent, quod de Sacramento pœnitentiæ solo intelligi non potest. Idem constat ex S. Leone in c. Alienum eodē loco qui addit, manuum impositionem esse in signum orationis, quæ fit pro eo, cui manus imponitur; Ideoq; non esse manū imponendam Sacerdoti, quia vt dicitur *Leuit. 4.* Si peccauerit Sacerdos, quis orabit pro eo? quod etiā de mero Sacramento intelligi non potest. Vltimo appellatur *Sacramentum Pœnitentiæ* quam vocem reprehendere videtur Dur. dist. 14. q. 1. & 3. qui magis propriè appellandum dicit *Sacramentum Confessionis*, & *absolutionis*: hoc tamen ex falso fundamento procedit quod essentia huius Sacramenti solam confessionem, & absolutionem includat: Similiter lacob. Fab. in c. vlt. S. Dionys. de Eccles. Hierarch. dicit, potius debere vocari, *Sacramentum remissionis*. Cæterum non potest absque temeritate reprehendi vocabulum, quo non solum Theologi omnes, sed Conc. Flor. & Trid. cum tota vniuersali Ecclesia vtiuntur, cuius vocabuli rationē reddit S. Thom. in 4. dist. 16. c. 1. art. 1. quia, scilicet, omnes partes huius Sacramenti pœnam, & laborem includunt, cōtritio affert dolorem, confessio ruborē, satisfactio laborem. Magis deniq; cauendum est à nomine illo *Sacramenti absolutionis*, ne fauere videamur hæreticis huius temporis, qui confessionem, & contritionem de medio tollunt, & hæc de nomine sufficiant.

2.

Loquendo ergo iam de re ipsa, primo loco doctrinæ ordine occurrit questio, an sit hoc Sacramentum: circa quam plura solent ab aliquibus disputari, quæ commodius disputabuntur paulo inferius: vt puta de potestate, quam Christus tradidit Apostolis, de clauibus, de necessitate huius Sa-

cramenti, de iterabilitate, item an per illud remittatur culpa, an solum pœna? & alia eiusmodi, de quibus partim dicemus explicando formam huius Sacramenti, partim agentes de confessione, vbi de eius necessitate, & materia, ne eadē repetere cogamur. In hac ergo disputatione breuiter, & quasi in communi probabimus institutionem Sacramenti pœnitentiæ, deinde eius partes, quibus intrinsecè constat, postea verò disputationibus sequentibus de singulis partibus sigillatim agendum erit.

SECTIO I.

Sacramentum Pœnitentiæ ab aliis distinctum à Christo esse institutum.

Negarunt plures hæretici antiqui, & recentiores; quorum primus dicitur fuisse Montanus Cataphrygarum Dux teste Lindano 4. Panop. c. 60. & 61. & Castro verb. pœnit. heres. 1. qui (vt refert Hieron. 2. contra Iouinian. & epist. ad Damasium & Anselm super illud ad Hebr. 6. impossibile est, eis, qui semel sunt, &c.) docuit lapsum reparari nō posse. Hanc hæresim tenuit postea Novatus Presbyter Romanæ Ecclesiæ, à quo orti sunt Novatiani (qui & Cathari, immundi appellati sunt) cuius meminit Euseb. 6. hist. Eccle. c. 35. & hist. tripartita lib. 2. c. 13. VVicleph. etiam licet non negari lapsi reparationem, negauit tamen auricularem confessionem, contra quem egit ex professo VValdensis, qui lib. de Sacram. c. 135. refert Iulian. Apostatam, Mallianum, & Iacobitas solitos irridere confessiones. Lutherus denique licet à principio nō negauerit hoc Sacramentū, sed tātū necessitatē cōfiteri omnia mortalia, aut aliquod in particulari, dicens simul, inquit esse cōfiteri venialia: postea tamē funditus abstulit hoc Sacramentum; nam in fin. li. de cap. Babyl. sic ait: Si loqui rigide volumus, tantū sunt duo Sacramēta in Ecclesia baptisimus, & panis. Similiter Melancthon, Zuingleus, Caluin. Kemnitus apud Decan. ar. 1. & Paynam lib. 8. quia nulla determinata caremonia instituta est à Christo, vt Sacerdotes absoluant à peccatis, sed tātū prædictio Euāgelica, quæ fidē excitat iustificat: addit Caluin aliam rationem, quia non est signum visibile, sed cecidibile. Novati hæresim impugnauit Ambr. in lib. de pœnit. Cyp. ser. de lapsis Chrysost. lib. de repar. lapsi. Aug. de hæresib. ad Quod heres. 38. Corn. Papa ea dāuit in Cōcil. quodā Romano cuius meminit Euseb. sup. c. 34. sicut etiā damnatur in Cōc. Nicen. 8. sura de orer. & in Trident. sess. 6. c. 14. & can. 29. Vnde obiter notādum est, falsō Beatū Rhenanum amos in Tertul. dixisse Aug. & PP. antiquos potius cōsentire Novatianis, dicendo pœnitentiā non esse iteradā. Nam Ambr. 2. de pœnit. c. 10. & alij, qui hoc dixerunt, loquuti sunt de pœnitentia solemni, quam non esse iterandam probat Lindan. vbi supra c. 61. & Aug. expressè impugnat Novatum epist. 68. & in lib. questionum noui, & vet. testamenti, quest. 102. & alibi sæpe.

Deniq; errores hæreticorum nostri temporis damnarunt PP. & Concilia Flor. in decreto Eugen. Const. sess. 13. Trid. sess. 14. c. 1. 2. & 3. & can. 11. & 3. damnatur etiam in c. Ad Abolendam, de hæreticis. Patrum verò loca late afferuntur à Recentioribus. Patrum verò loca late afferuntur à Recentioribus. Patrum verò loca late afferuntur à Recentioribus.

Colligitur hoc fidei dogma ex Verbis Christi clarissimis Ioan. 20. vbi hoc Sacramentū instituit, dicit, quorum rem seritis peccata remittuntur eis, &c. in quibus constat promitti gratiam; nam peccatum mortale

mortale non potest remitti absque infusione gratiæ. Constat ite requiri ritum sensibilem per quem illa gratia significetur, & conferatur, nam requiritur, quod Apostoli tanquam Iudices remittant peccata, quæ debet esse actio humana, & sensibilis: constat ergo in presenti institutum fuisse verum Sacramentum pœnitentiæ, cum Sacramentum non sit aliud, nisi signum sensibile ex institutione infallibiliter significans, & causans gratiam.

Hoc testimonium variè eludere conantur hæretici, sed nihil afferunt, quod impugnatione indigeat. Videantur contra ipsos, quæ afferunt Suarez, *disp. 1.6. sect. 1. & Bellar. d. lib. 1. de pœn. c. 10. & seq.*

Dicit aliquis, ex illo loco non colligi ritum sensibilem esse necessarium ad tollenda peccata, posset enim Sacerdos auctoritate divina in corde suo remittere peccata, sicut quilibet potest remittere in corde suo offensas sibi illatas. Respondent aliqui remissionem illam, cum sit inter homines, debere fieri per signum sensibile sicut aliæ actiones humanæ fiunt: quod explicari potest, retorquendo argumentum, nam si creditor remittat debitum solum intra se neque id exterius explicet, remissio nondum est valida, sed potest exigere suum debitum.

Sed contra hoc urgeri potest, quia si ex hoc capite requiritur remissio externa, deberet etiam illa talis esse, quæ pœnitenti manifestaretur, nam si creditor remittat debitum etiam verbis externis, si tamen debitor id ignoret, nec alius eius nomine acceptet remissionem, adhuc remissio non est irrevocabilis, & firma, sed perinde ac si esset merè interna, non enim acquiritur ius per illam debitori, cum ipsi non incrimetur, neque in eius notitiam veniat: similiter ergo ad valorem remissionis in hoc Sacramento non sufficit, quod Sacerdos dicat, se remittere peccata, si tamen illa remissio non auditur à pœnitente, neque ab alio, quod tamen plerumque accidit, quando, v.g. pœnitens post inceptam confessionem amittit vsum sensuum & absoluitur, vel etiam quando Sacerdos profert verba tam summissa voce, ut à pœnitente aliquantulum distante, vel surdo non auditur, nec percipitur, in quibus casibus non videtur esse illa remissio humana, qualis in aliis materiis desideratur: nam in stipulationibus, & actibus humanis requiritur certe, quod promittens audiat, & intelligatur à promissario; Ideo enim dixit Iustinianus Imperator in *San hac re instit. de verb. oblig.* parum referre, qua lingua fiat stipulatio; requirit tamen, quod uterque eandem intelligat. Vnde si in matrimonio, postquam alter coniux consensum præstitit, alter prior iam dormiente responderet, & consensum exprimeret, matrimonium nō valeret. Si ergo remissio peccatorum eadē regula metienda est, oporteret non solum ritum sensibilem adhibere, sed etiam linguam, & tali voce quæ à pœnitente audiri, & intelligi posset, quod tamen est contra praxim, ut constat.

Hæc difficultati respondere possumus, adhuc necessitatem ritus sensibilis in hoc Sacramento colligi, non solum ex perpetua Ecclesiæ traditione, quæ sufficeret, sed etiam ex ipsa Christi institutione: nead instantiam verò factam dicimus, hoc Sacramentum non esse institutum à Christo ad modum contractuum, vel donationum, in quibus procedit illa doctrina, sed ad modum Iudicii, in quo pœnitens est accusator, & reus: sacerdos verò est iudex, qui audita accusatione, & probatione sententiam profert. Sententia autem Iudicis legitimi ad hoc ut sit valida, non requiritur, quod quando profertur, percipiat, & intelligatur à reo, maxime si sententia absolutoria est, sed sufficit, quod proferatur in iudicio cum debita solennitate: sicut re vera pro-

P. Jean. de Lugo, de Pœnitentia.

fertur absolutio Sacramentalis: vnde etiam pœnitens iam dormiat, vel non sit amplius sui compos, adhuc sententia valet, sicut etiam valeret in humano Tribunali sententia absolutoria illius, qui iam tempore sententiæ, rationis vsum amisisset, & sicut pœnitens gerit personam accusatoris, & rei, sic confessor gerit personam Iudicis, & Notarij, qui si dem faciat de sententia prolata: sicut etiam ad valorem legis pontificiæ, sufficit quod affigatur Bulla in loco solito, etiam si à nemine legatur: sic ad valorem sententiæ, quæ est lex priuata non requiritur ex natura sua, quod percipiat, vel intelligatur.

Hinc inferitur primò, hoc Sacramentum non fuisse ante Christi institutionem: nam institutio significat novitatem rei, quæ instituitur. Vnde minus cavere *disp. 1.2. in fin.* dixit Magister, hoc Sacramentum, & coniugium instituta fuisse in statu innocentie, nisi illud intelligat, non in ratione Sacramenti, sed confessionis, & coniugij: falsum etiā est, quod alij dixerunt confessionem auricularem institutam fuisse in Paradiso, cum Deus quæsit ab Adam *ubi es?* &c. vel postea cum quæsit à Cain, *Genes. 3. ubi est frater tuus?* vel Iosue 7. cum dixit Iosue ad Achor. *Fili mi da gloriam Deo Israël, & confitere,* ac Iosue 7. *indica mihi, quid feceris, ne abscondas.* Vel ab Apostolo Iacobo c. 5. in illis verbis: *Confitemini alterutrum Iacob, peccata vestra, & orate pro invicem, ut saluemini.* Vel ab Ecclesia per generalem consuetudinem: quas sententias refellit Nanarrus de *pœnit. d. 1.*, explicans secundam partem glossæ, in qua referunt denique, quod dixit Bonaventura in 4. *dist. 7. sect. 1. art. 1. q. 1.* Sacramentalem confessionem à Christo institutam, ab Apostolis institutam, à Iacobo promulgatam, indiget explicatione, quatenus à Christo fuit minus explicite præcepta, ab Apostolis magis explicata, à Iacobo promulgata: quo etiam modo intelligendus est Marfil in 4. *q. art. 2.* dicens, non fuisse à Christo explicite institutum hoc Sacramentum.

Inferitur secundò, nec in lege veteri fuisse aliquod Sacramentum pœnitentiæ ad remittenda peccata commissæ post primam iustificationem, prout alicui voluerunt, inter quos est Guilielmus de Aulione, quem refert Ruardus *art. 1. de quo Sacramento explicat illud Apostol. ad Hebr. 9.* quod Pontifex summus introibat semel in anno in Sancta sanctorum non sine sanguinis effusione, quem offerret pro sua & populi ignorantia. Hoc tamen rejicitur ex eodem Apostolo ibi dicente, quod *sanguis raurorij, &c. inquinatos sanctificat ad emundationē carnis,* non ergo sanctificabat ad emundationē Spiritus. Et confirmatur, quia alioquin illud sacrificiū fuisset excellentius, & efficacius, quàm sacrificium Missæ, quod quidem nō delet ex opere operato peccata in eo, pro quo offertur etiam si attritus. Imò esset excellentius nostris Sacramentis, cum vñ, & idem numero sacrificium sanctificaret offerentem, & illos pro quibus offerretur, & quidem sine illa difficultate, & obligatione constendi sigillatim omnes species, & numerum peccatorum, quam habet nostrum Sacramentum pœnitentiæ.

Agit hoc loco P. Suarez de potestate à Christo Sacerdotibus data, non solum ad pœnas, sed ad culpas remittendas: de hoc tamen dicemus commodius agentes de sensu formæ. Agit etiam de differentia inter potestatem ordinis, & Iurisdictionis requisitam ad hoc Sacramentum, de qua dicemus infra *disp. 1.6. sect. 1.* ubi de institutione Confessionis. Agit etiam de obligatione Confessionis à Christo imposita, de qua dicemus agentes de Confessione. Nunc iam veniamus ad explicandam essentiam huius Sacramenti, & eius partes.

P. SECT